

Kisújszállás r. t. város cimere.

Kara.

Régi szláv szó, tán épen szerb, azt jelenti magyarul: Fekete. — Hajdanában itt Kisújszálláson is megfordult (vagy inkább: felfordult) ennek a névnek egy viselője, Kara Jankó. Miért, miért nem; érdemelte-e, nem-e: a nevét most is őrzi határunk egy kis darabja, a Karahát. Klasszikus poétánk, Arany János, ki mint „preceptor“, itt tanította vala hajdanán a kisújszállási elemi iskolai csemetéket egyebek közt arra is, hogy mi az a Sárkánykigyó, — sokszor hallotta még nevét Kara Jánosnak, vagy mint ő később említi egy remek költeményében: Karajankónak.

De hát hogy jutott most nekem eszembe a Kara szó, meg miért írok róla a „Szeretet“-ben és épen a vezető helyen?

Hát a szerbektől jutott eszembe édes Atyámfiai, kedves olvasóim, öröklük igen, akik minden Karagyorgyevicsestül együtt most rugják — úgy látszik! — az utolsót. Hjah, aki fegyverrel öl, fegyverrel öletik; ki ne ismerné e mondást, e nagy életigazságot? — Ki hogy akar valakit elveszíteni, ő vész el úgy s általában: aki mást el akar veszíteni, ő maga vész el.

Előttünk most e borzasztó idők történetének tanulsága.

Ne unjátok elolvasgatni, amit most leírok.

Van egy város Szerbiában úgy hívják, hogy: Topola. Pár nap előtt vettük be. Mienk. Mikor a közfigyelem Belgrádra, Szabácsra, Kragujevárcra, meg Nisre van irányozva, Topola fölött egészen elsiklott a

SZERETET

MAGYAR REF. KERESZTYÉN
CSALÁDOK KÉPES UJSÁGJA.

Kiadja: **TÖRÖK IMRE**

kisújszállási ref. lelkész, felelős szerkesztő.

A kisújszállási ref. gyülekezet nyugati parókiális körében minden családhoz küldöm, a keleti körben is azokhoz, akik óhajtják.

Ujságomat szives adományokból tartom fenn. Vidékiek legalább 1 korona 04 fillért küldjenek egy évi díjul. Megjelenik havonként egyszer.

Felülfizetéseket — az ujság terjesztése érdekében — köszönettel veszek. Az adományokat nyugtázom.

gondolkozásunk. Hiszen igaz, azok nagyobb történelmi fontosságúak nekünk. Belgrádot Nándorfejérvárnak hívták valaha s Hunyadink villanó kardját, Dugovics Titusz hősi halálát látták vala egykor annak falai. Szabács viadalának emlékezete is friss pezsgésre forralja a magyar vért. Kragujevárcra pedig, ha gondoltunk eddig, öklünk haragosan összeszeszorult, mert hiszen Kragujevác fegyvergyárában készítették szerb állami felügyelet mellett azokat a bombákat, amelyek Szerajevóban robbantak fel a múlt esztendő júniusa végén, amely bombák voltak a legelső csengetések a világháború irtózatosszínjátékához. Oh igazságos Isten, de nagy vagy s hatalmas: a kragujeváci fegyvergyár homlokán magyar zászlót csattogtat a magyar alföldről lerohanó novemberi szél!

Topola fölött — mondám — elsiklott túlfürgén a gondolatunk. Pedig ez a hely a kirepítő fészke a Fekete Györgynek és az ő véreskezű familiájának. Fekete György, szlávul: Kara-Gyorgye, s az ő utódai a Karagyorgyevicsek, azok között Petár mostani szerb fejedelem is, akit ugyancsak megaláztott az Ur, mert, míg királysága előtt hónapok szobában lakott Genf városában, most meg fogvacogó félelmében, mikor maholnap „Földnélküli János“-ra, vagy „Fillértelen Walther“-re kell magyarítania a nevét: szeretne a kulcslyukába bújni a nagy bátorságtól. No az igaz, hogy a magyar katona szuronya nem kismiska, de még tán az se kell már szégyennek, elég lesz egy német sisak érchegye, az is végez vele.

Hogy a Karagyorgyevicsek, Fekete-Györgyék honnan vehették a nevüket: ezen is el lehet gondolkozni. Az arcuk napsütötte, szélfúttá lehetett. Mélytűzű szerb szemük is fekete volt, melyben, mint tengerszem mélyén a rejtőzködő halál, az ős szláv ravasz-ság lakozott s lakozik. Hajuk, tömött sűrű bajszuk, fényes, fekete szakálluk — ah nem ezek, nem: hanem a lelkük volt fekete, ezért ők „Kará“-k!

Ott születtek, ott haltak, temetkeztek el Topolán a Karagyorgyevicsek. Még Petár király atyja, Karagyorgyevics Sándor is ott porlad. Szerencsétlen Petár, már neki aligha tesz oda a koporsóját, pedig ilyen körülmények között nem érdemes neki meghalni. De hát élni? Mert már mikor e sorokat írom, Nis városának a fejebubjára hullanak a becsületes bolgár ágyuk szapora magvai. Oh, de hol lehettek ti e percben, édes véreink, fogoly magyar katonák, akik Nisben szenvedték a lélekgyilkos rabságot. Hol vagytok, merre, melyik szögletében a széles világnak? Szeretnék utánatok repülni, hozzátok leszállni, mind magamhoz szedni s azután anyák, atyák, hitvesek, testvérek szívéhez letenni. Vagy ott maradni veletek s predikálni vígaszt gyötrött lelketeknek. Ugy-e, hogy jobban megértenétek, megszívlelnétek, mint másutt az emberek?

Van egy tipikus szláv, a szerb raffineria lájdeni palackja, összegyűjtő fészke; Pasics ministernek hívják. Még szegény Sándor királyt addig törte-gyúrta a szívében, addig rágta a fülét, — rákapacitálta, hogy bár ő nem a Karagyorgyevicsek fajtájából való, hanem Obrenovics, menjen el Topolába s tegyen koszorút a Karagyorgyék sírboltja kövére. Meg is tette szegény s pár nap mulva már ott feküdt véres testtel a belgrádi konak kertjében halottan, Pasics úram meg hazatelegrafirozta Genfből Petárt s lett annak a ministerelnöke.

Azóta aztán keveri a kártyát a jeles szemfényvesztő, míg most végre rajtacsipik — Isten segedelmével — a világ-kóklert minden ő turpisságán s Petárijával együtt arra szalasztják, merre az ég szőke!

Topola, Topola — meg Kara, meg Gyorgye, meg Petár — idegen nevek, lánc-

ban elhúzódo rémek, bár sohase lett volna dolgunk veletek, bár soha!

Sötétlelkű, fekete-életű Karák, Karagyorgyevicsek, végzetetek betelt, napotok lemegy, éj borul rátok, a hajnal a győzedelmes magyar fegyvereken csillogott föl, a bünt büntető Isten, mint ostort szabadította rátok a magyar délibábos fényes puszták gyönyörű fiait s a délibáb előtt meghalt a sötétség. Jó-éjszakát Karák! s — „Jó reggelt“ néked régi magyar Dicsőség!

Egy gyönyörű vers.

Igérttem a „Szeretet“ legutóbbi számában, hogy azok tanulságára, akik félnek, rettegnék a szenvedésektől, holott azok soha el nem hagyó hív barátaink az élet útján, szelidítenek, nemesítenek, megszentelnek minket, egy költeményt közreadok. Szép Ernő szép költeménye ez, akitől már más alkalommal közöltem egy verses imát. A költő kéri, hogy ami fáj valakinek, ami nehéz valaki szívének, adják neki, s ő ad érte kedvet, örömet, vágyat, álmot...

De ime a vers:

Aki a könnyeknek nem örvend,
Adja nekem, adja nekem,
Én majd felfűzöm sóhajomra
Én gyűjtöm, mert én szeretem.

A gondokat, bánatot, szégyent,
Amit nem bírtok emberek
Adjátok ide, én viszem majd,
Én jól járok, ha szenvedek.

A fájdalmat, meg az unalmat
Az irigységet, haragot
Adjátok elő, hadd vegyem meg,
Én mindenért mosolyt adok.

Végigmegyek az utcán: Haló!
Nyissátok ki az ablakot,
Minden jajt nyujtsatok ki hozzám,
Minden panaszt kiadjatok.

Én vállalom, nekem nem árt az,
Én nem ide való vagyok,
Én nem akarok itt virradni,
Én messzi földre ballagok.

Neszték, vegyétek el amim van,
Odadom ifju színemet,
Odadom a boldogtalannak
Szavaimat és szívemet.

Kedvemet a kedvetleneknek,
Vágyaim nektek gazdagok,
Álmaim fogjátok szegények,
Aludjatok, álmodjatok...

Nemde felséges gondolatok! Avagy a Jézus Krisztus is nem ezt tette-e? Olvassátok el, ha nem esik terhetekre Ézsaiásnak, az Ó-szövetség evangyélistájának könyvéből az LIII. részt, ott van leírva, hogy Ó, a Krisztus, minden szenvedést, fájdalmat, vereséget, büntetést magára vett s nekünk adta a boldogság teljességét, az üdvösséget.

Tanuljuk meg, hogy egyszer-egyszer részt kell kérnünk a mások szenvedéséből s oda kell adnunk másnak egy-egy részt a mi örömeinkből.

Anri Lavedan

francia világhírű író hitformája.

Jól tudjuk, hogy a francia nemzet kurtán bánt el a vallással, egyházzal. Komb nevű államférfiú miniszterelnöksége idejében, e század elején, megtörtént az úgynevezett „szeparáció“, az államnak az egyháztól elszakadása, amikor plébánus uraimék egyrésze elment nyomdásznak, könyvkötőnek, meg aztán likörgyári munkásnak, készíteni a világ átkát, a „sartröz“ és „benediktiner“ alkoholos italokat.

Nagy megrendüléssel járt ez ott francia földön, mert azok is, akik még addig hittek valahogy egy csipetnyit a lurdi Szűz-Mária csodagyógyításában, egy kicsit meghűtöztek e hittől azután.

Borzasztó pusztítást vitt véghez a szeparáció a hívő lelkekben, s a vallástalanság ugyancsak grasszált Marszellytől Kaléig mindenütt.

Most aztán — nini! — hogy az ág kiverte egy kissé a gloár nemzetének szemét; hogy a német ágyuk dörgése, a Nibelung-kardok csattogása megrázta egy kissé a sziveket, kissé magukba tértek s már egy jelesük ime hitforma írásra vetette magát.

Egy-egy részletet ebből a költőileg gyönyörűsége szép hitformából ide iktatok, amint következik s végül, igazán csak egy pár szóban odamondom utána az én hitformámat. Tehát így ír a francia Anri Lavedan:

Hiszek katonáink bátorságában, vezetőink tudásában és önfeláldozásában.

Hiszek a jog erejében, a civilizáltak egyesülésében, az örökkévaló Franciaországban, amely megdönthetetlen és örökké szükséges.

Hiszek a fájdalom értékében és a remények biztatásában.

Hiszek a hitben, a bizalomban, a becsülettel elvégzett mindennapi munkában, a rendben, az irgalmasság készségében.

Hiszek a seb vérében, a tüzéség tüzeiben.

Hiszek az aggok szent kívánságaiban és a gyermekek ártatlanságában.

CSIZI KÁLMÁN.

Hiszek a nők imáiban, a hitves hősi álmatlanságában, az anyák ájtatos nyugalmában, ügyünk tisztaságában, zászlóink szeplőtlen dicsőségében.

Hiszek a mi nagy múltunkban, a mi nagy jelenünkben, a mi még nagyobb jövőnkben.

Hiszek azokban, akik még élnek és hiszek azokban, akik már meghaltak a hazáért.

Hiszek a vassal felfegyverzett kezekben és hiszek azokban a kezekben, amelyek össze vannak kulcsolva.

Hiszek önmagunkban.

Én pedig, ki e scrokat írom, egy cseppet sem világhírű, egyszerű magyar kálvinista lelkipásztor:

Hiszek egy Istenben,
mindenható Atyában...

És Jézus Krisztusban
Ő egyszülött Fiában,
mi Urunkban;

és Szentlélekben,

ki az Atyával egy és a Fiúval...

Hiszek az áldandó Szentháromságban és, amint megírtam, valamelyik multkori számában kis ujságomnak:

Hiszek — ha megengeded nemes francia — hiszek Magyarországon... Ámen.

Az angol erkölcs.

(Mindenek szives figyelmébe!)

Hatalmas cikket ír a mi ujságunk, lelkészek ujságja a címben foglalt angol erkölcsről; jó

liával. (Lehet, hogy ez is csak üzlet volt tőle, nyelvét, hirnevét, világbíróságát akarta kürtölni!)

Tehát, tehát az angol önzés, az angol szívtelesség, ez az oka mindennek. Az önzés, mely ha valakire rábizonyítható, az a valaki a keresztyén testvériség szent kötelékéből kirekesztetik. A régi pogány rómaiakban megvolt a világot benyelni akaró önzés, de céljukért kockára vetették ám éltüket, a civisz Románusz vérével festette a küzdő teret. A rideg angol pedig, mint egy páholyban ül zöld bársony szigetén és kijelenti, hogy: Kész folytatni a világháborút az oroszok, a franciák, olaszok s belgák stb. utolsó csepp

KÖVESDI KÁLMÁN.

BORHI FERENCZ.

lenne ezt mindenkinek elolvasni, megszivlelni. Vázlatosan, töredékesen előadom. Az értelme körülbelől ez:

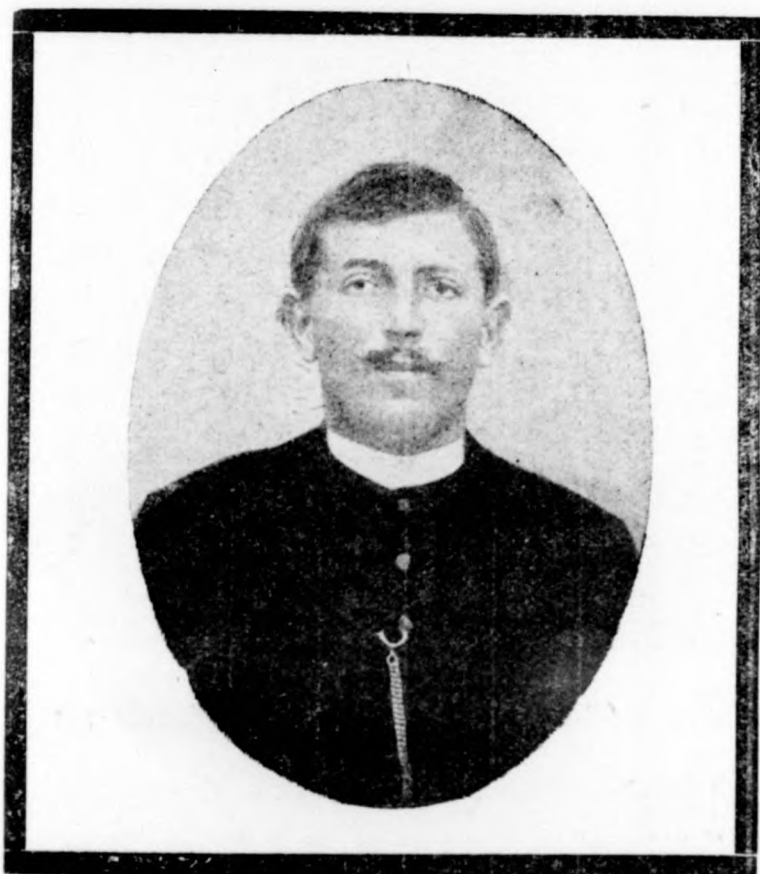
A mostani háborút, e világrengető szörnyűséget, hova-tovább bizonyossá válik, hogy Anglia zudította reánk. Szeretnők az angolt mentetni, hiszen keresztyén nép s épen protestáns. Szeretnők mondani azt, hogy műveletlen nép, s telke bárdolatlanságában, pallérozatlan durvaságában borította égető tűzbe, akarja fojtani vérbe a világot; de hát ezt állítani, hogy műveletlen volna, képtelenség, hiszen legnagyobb költője a világnak angol s tudósai is világhírűek, iskolája millió. — Szeretnők azzal is menteni, hogy szenvedélyes nép, dühre, boszúra hajló; de ez se lehetséges, hiszen a hidegvérűség, a mozdíthatatlanság tipikus példánya. Szeretnők azt mondani, hogy nem ismeri a bibliát, de hiszen az egész föld kerekességét ő takarta be, ő öntötte el épen a bib-

véreig, de nem a maga utolsó csepp véreig. Im ezért köszönti egymást a német ahelyett, hogy ezt mondaná: Guten Morgen! — eképen: Isten büntesd meg Angliát, — Gott strafe England! —

Én nem is tudom, hogy jutott ide Anglia. Hiszen temploma százezer, minden utcasarkon egy s ül templomaiban háromszor is minden vasárnapon. Sőt még az utcákon is hordják-huzzák a kezekentovábbmozduló orgonát; megállnak, énekre gyujtanak, valami papféle szólásba kezd; aztán olvasnak szent füzeteket, örökké, unos-untalan. Imaóra, vallási gyakorlat, biblia retikülben, lajbi-zsebben — s ime: míg pergett a nyelvük sok imában, míg karjaikat, kezüket könyörgésre, arcukat kegyes áhitatra egyengették: püff neki, a szívök üres maradt. Szétfreccsent a szív tartalma a sok külsősködésben. Azt váltig tudják, hogy ez s amaz igazság hol van megírva a bibliában, de nem követik, sőt az ellenkezőjét csinálják. Mert

hiszen a keresztyénség a szeretet vallása, a szeretetnek pedig olyan ellenkezője az önzés, mint az északi sarknak az egyenlítő tája. Önzés a szívök, önzés a májuk, a keresztyénség rajtok csak annyi, mint fazekon a máz.

Azt mondja aztán a mi lelkészujságunk, melynek épenfőtiszteletű püspökünk az egyik szerkesztője, hogy, ha most már kiütötte magát a szeg a zsákból s megtudtuk, mi az a híres angol vallásosság, külsőködőképmutatás szép zománca, mely rothadt belsőt fedezett el: hajrá, számoljunk le magunk között az angol erkölccsel. Poshadt kovászat égezzük el, míg egész testiünket át nem járja.

NÉMETH ISTVÁN.

A hideg fehér vart, amelyet az angolos, külsőködő vallásosság a lelkünkre rátapasztott, marasuk le idejekorán.

Igy ír az az ujság:

„Nem elég csak tudni a bibliát. Nem elég meghatározott időben kegyeskedni. Nem elég a szentségnek ruházatát mutogatni (Ezt megteszi a baptista is!), hanem élni kell az evangyéliomot, annak első és utolsó, régi és új parancsolatával: a szeretettel.

Meg kell vallani gyarlóságunkat Isten s ember előtt, nemcsak röpke szóval, de állandó irányával életünknek. Magunkat másnál jobbnak tartani, mást lelki kevélységgel megvetni, mint rosszat, pogányt s másra halmozni ráfogással hibát, bünt: ezt tiltja az evangyéliom minden betűje. — Más felett ítélni, másra követ dobni, holott magunk se vagyunk különb legények, sőt tán olyanok se, mint kiket ítélnék: ez az angol erkölcs!

Mindezekhez pedig én a magam részéről két dolgot, két megjegyzést kapcsolok.

Egyik ez:

Országokra szóló hirneve van egy tudós műegyetemi tanárnak, aki sok részben a mi dicsekedésünk is, most is köztünk lakozik: dr. Daday Jenő úr ez, nevét Anglia is ismeri tudományos érdemei révén. Meg is bízták még abban a jobb világban, a háború előttiben, az angolok, hogy dolgozzék nekik valamely nagy tudományos művön. A munka kész. De, mert, mint a nevezett sebzettlelkű ember mondja, kinek gyönyörű, reményteljes fia, egyetlene, a harcmezőn esett el,

OROS ISTVÁN.

több, mint esztendeje: — Az én fiamat az angol ölte meg, mert annak rossz lelke idézte fel a világírtó háborút, tehát művemet nem pénzért, ezer font sterlingért, angolnak, hanem fiam emlékére ingyen adom . . . a németnek.

*

A másik megjegyzésem pedig az, hogy — Istennek hála! — a magyar ember erkölccse s valóságossága más, egészen más, mint az angolé. A magyar ember vallásossága mélyen rejtezik, nem teszi auzlágba, nem viszi piacra. Az neki lelke szentsége, élete központja. A száján talán jön ki néha rossz szó, homloka hirtelen haragtól ráncban egyszer-egyszer: de a szíve jó; nemes, szíve gyökerénél tisztaság. Azt mondom erészen Zrinyi hősnek jelszavával: Ne bánts a magyart!

Bibliázik az, imádkozik az és elzengi a „Tebenned bíztunk“-kat szíve szerint, de legszivesebben otthon titkon ajtaját behajtva, vagy

együtt, mint a zengő vihar, az Istennek szent házában. Külön szeánszokat ő nem szeret s órára, percre nem méri ki szíve mozdulását, mint az angol.

Énekelj, imádkozzál, olvasd a bibliát, a „Keresztyén Tanítások“-at csak továbbra is, mint apáid, — én népem! Ne járj te hitet tanulni szemforgató, savanyú arcu angolhoz; igaz, tettetés nélküli vallásosságot, cselekedetet dobra nem ütő becsületes erkölcsöt tanulni az angol jöjjön mihozzánk iskolába.

Apró-cseprő külsőleges hibáinkat, gyarlóságainkat levetkezve, ha úgy állunk majd ki háború után a világ elébe győzelmesen az angol felett, meg a Sátán felett is: megnézhet bennünket a nagyvilág és felérezhet büszke nagy örömmel a genfi temetőn a nagy Kálvin János, mert igazabb népe nincs neki a magyarnál, amire nézve ezt mondta nekem egy okos ember, hogy a magyar, a kuruc, igaz, erős magyar még akkor is kálvinista, ha katolikus! — Dix!

Bébel, Zsoresz és Ker Hárdi.

Nagy emberek nevei vannak jegyezve a címben. Az első nagynémet, a második francia, a harmadik angol. Egyik sem él már. Pedig, ha élnének, tán most nem volna világháború; hatalmas szavukkal s azon nagy hatásnál fogva, melyet párthíveikre gyakoroltak, meg tudták volna azt akadályozni. De hát, de hát, a középső a fenti nagy emberek közül úgy ment el a földi életről, hogy míg csöndes békeességben ült az asztalnál egy párizsi fogadóban, dörrent a gyilkos fegyver csöve s Zsoresz halálra váltan rogyott az asztal alá. Mind a három a béke barátja volt, mind a három a szociálisták apostola. Nem azé a szociálistáké, melynek elve ez: „Szívesen osztomni mindenen, ami nem a mienk!“, hanem a komoly, tudományos szociálistáké. Az előbbi rossz szociálistáké, azt reménytem, meghalt, sőt hiszem, hogy már meg is halt; az utóbbi: a nemes szociálistáké, az élni fog s áldásait éreztetni fogja a világgal. E percben meg, míg a fegyverek csattognak, nincs semminemű szociálistáké, Bébel maga is Vilmos császár fegyveres katonája volt; ma nincs párt, ma nincs széthuzás: egyek vagyunk — Istennek hála! bár így lenne örökkéig. Égő erdőben a tigris nem bántja az özikét!

De mikor azt a fenti három nevet címül odaírtam, az volt tulajdonképp a célom, hogy egy róluks közlelebről Ker Hárdiról írott könyv nyo-

mán ide jegyezzem az igazi nagyemberek, nagy-lelkek négy főjellemlvonását s aztán végül még hozzáfűzzek e dologhoz valamit.

Vizsgáld meg embertársam magadat, menyenyiben vagy úgynevezett „nagyember“.

Ezek jellemlvonásai:

1. Éles ész, amely felfogja az érzékelhetőket.
2. Erős képzelet, amely lát láthatatlanokat.
3. Önzetlen, nemes szív, amely másokkal tud sírni s örülni.
4. Törhetetlen akarat, keresztülvinni azt, aminek helyességéről eszünk s szíviünk bizonyosságban van.

Igy írja ezt az a könyv, amelyről emlékeztem. Én még tudnék ezekhez tenni, mint pap, valamit. A hitet. Majd erről máskor!

Meg aztán azt írom ide, amiről predikáltam is, hogy én nem állítom, mintha a fentjelzett három emberben mindezen tulajdonságok meg voltak volna, lehet, hogy több-kevesebb mértékben megvoltak, hanem állítom azt, hogy minden nagyság, minden jóság, minden tökéletesség meg volt s megvan az Ur Jézus Krisztusban s épen ezért nem azokat a nagy embereket mutatom én fel követendő példakul, hiszen ők már különben is halottak, hanem az élő Jézus Krisztust.

A világháboru dicsősége.

Bizony abba a dicsőségbe, amelyet most leírok, a fájdalom, a gyász is belevegyül.

Melyiket írjam le előbb: a dicsőséget-e, vagy a gyászt? Egy édes atyának, egy édes anyának nyolc élő gyermeke: van-e ennél szebb koszorú boldog szülők szíve körül? Négy fiu, négy leány. A fiuk aztán, kivéve a még 10 esztendő Jóska-gyereket, elmentek katonának. Így adózunk most mindnyájan mi magyar hazánk megmaradásáért legdrágább kincseinkkel, gyermekeinkkel. É tisztos szülők, akikről, akiknek soráról írni akarok: Á. Kiss Bálint és felesége Szűcs Mártha asszony. A nevezett keresztyén férfinak két testvére is elment szolgálatot tenni a haza javáért, az anya testvéreinek fiai is, kedves diákjai egykor főgymnasiumunknak, azok is harcra szálltak, az egyik már — óh fájdalom, még csak leírni is, egyik lábát elvesztette; amputálták. S mindezek mellett, pedig úgy-e eddig is már szép kis sereg egy családból, az utóbbi sorozásnál az édesapát magát is bevették katonának.

Hát egy kissé megrendíti bíz ez a ház, a család sorát. Dehát ki szereti úgy hazáját, mint az

alföldi magyarok, a Nagykunság derék szülöttei. Elmentek, elmennek, s ha kell, elmegyünk mindnyájan. Óh én érző szívű népem, Te nem szájjal, mint sok handabandázó a béke napjaiban, hanem tettekkel szereted a hazádat s akkor szereted legjobban, mint ahogy Petőfink mondta:

Ha sötétedni kezd
Hazám, fölötted!

Hejh, csakhogy ennek a jó családnak ahhoz a régebbi szomorúságukhoz, hogy az atya édes atyját, az öreg pátriárchát, az elmúlt május 26-ik napján eltemettük volt, gyászban a jó öreg aszszony, a hitves s gyászban az egész család: most jött még az igazi nagy gyászuk.

Á. KISS KÁLMÁN.

Keressétek elő, kedves olvasóink e kis ujságnak októberi számát, abban megtalálhatjátok Á. Kiss László vitéz gyászkeretes arcképét; az a hír jött felőle, saját édes testvére írta, ki maga is sebesült katona, hogy László vitéz elesett a dicsőség mezején. Láttam az édesatyának könyeit, halottam az egész család szívszakasztó zokogását: László nem jön vissza, a 21 éves szép ifju porba hullott, Bálint sebhedt vállával küzködik, s most nézzétek meg Kálmán arcképét e cikk fölött!...

Igazi vérbeli magyar katona, vihar legyen, ami letöri. Nem fél az ilyen a szerbtől, kozáktól, nyomorult taljántól. Arca derűjét, bizakodó lelke kiragyogó fényét nincs mi elhomályosítja, se töredelem, se szenvedés... A fájdalom összeszorítja a szívemet, amikor leírom, hogy Kálmán vitéznek már csak egy karja van!

Óh magyar hazám, neked épségben meg kell maradnod, sőt meg kell növekedned, hiszen hű

fiaid csonkák, nyomorultak lesznek teérted, ime családból ketten is.

Áldd meg Uristen e derék családot, vigasztald gyászos szívöket, mindnyájokét, az öreg 84 éves nagyatyától, az édesanya atyjától kezdve le a legkisebb gyermekig, unokáig.

A sírban nyugvó hőst áldd meg ott a sírjában, valahol idegen földön; a bénát, a sebesültet gyógyítsd, vigasztald; a messzelevőket hozd vissza; és csudahatalmaddal adj ránk, a világnak jó békességet, hogy az édesapáknak ne kelljen elmenniök fiaik után a harcmezőkre a félszázestendő határán.

Im így fonódik össze, mint e család életében is, sok családeban most a gyász és dicsőség.

Hány családnak történetéről, hány vitéz katonára hősi tetteiről, szenvedéseiről lehetne írnom e nagyszerű, e borzasztó időkben! Hol van a toll, amely mindezeket valaha leírhatja!

Szomorú szép történet.

Van a mi városunkban egy nyájas, szolgálatkész és ügyes ember: Kiss Péter a neve. Minden jó dologra szer, udvara egy kis fiók-paradicsom, tele virággal, van ott még tán narancsfa is. Üveg-házat is épített, hogy viruljon télen-nyáron az ő házatája.

A nyár folyamán gyászba borult a szíve e jó embernek. Láttam a könyeit. Testvére Kálmán, kivel még néhány perccel előbb beszélgetett, hirtelenül meghalt. Régebben történt már e dolog, de érdemes az emlékezetre.

Sok mindenki haláláról lehetne és kellene is írnom e nagy gyülekezetben: jól tudom, de én nem annyira a halált, mint inkább az élet tanúságait böngészgetem. Így ez esetnél is. Egy szép történetért írom az egészet.

A boldogult embernek 6 év körül van a legkisebbik fia, egy a harcmezőn van, egy másik is katonára, van még több gyermek is. A legkisebb másfél éves ha volt, mikor atyjával szekerezett s egyszerre csak autó túlköl, a lovak megrettennek, elrohannak s atya és gyermeke lehullanak a szekérről. Ugy találták meg őket a földön. A kis fiu — hiszen a gyermeket az Ég óvja — épen, sértetlenül ült a szekér törmeléke között, s mikor egy jó asszony megtalálta, s kérdé tőle: Mit csinálsz, kis fiam? — a másfél esztendő gyerek a maga ikes ígével nem törődő ártatlan ajkán e szavakat hozta elő: Imádkozok!

Mondjátok meg nekem, kik ezen sorokat olvassátok, milyen család, milyen áldott jó család lehet az, amelyben a másfél esztendő gyermek is tudja már, mit jelent ez: Imádkozok.

Én is gyászolom az ilyen család fejét és velem együtt, hiszem, minden jó keresztyén ember.

Harctéren levő katonák, itthon levő családi és magánhasználati gyönyörű szép imák és versek 20 fillérjével kaphatók Hoffmann és Kronovitz könyvkiadóhivatalában Debreczen, Piac-utca 49.

Adományok a »Szeretet« céljaira f. évi július 8-tól kezdődőleg.

Ábri Imréné	2 —	Deme Kálmán	1 —	Nánási Sándorné	1 —
K. A.	3 —	Molnár János (Piski)	3 —	Posztós Sándorné Tégl.	2 —
L. Oláh Istvánné.	10 —	B.	2 —	gy. u.	2 —
Balogh Miklós		Nánási Lajosné	2 —	Sándor Bálintné	1 —
(Kunmadaras)	1 40	Záhony Lajosné	2 —	Janó Lukácsné	4 —
Makláró Károly (Kunh.)	10 —	Mészáros Lajosné	2 —	özv. Szatmári Istvánné	1 —
Kovács Ferencné		özv. Vigh Bálintné	4 —	Kurucz Isvánné	2 —
(Dunapentele)	2 —	özv. Posztós Sándorné	2 —	Horváth Istvánné	2 —
ifj. Balogh Balázsné.	2 —	Sz. J.	1 —	Schachinger Lajosné	3 —
özv. Garaguly Kálmánné		Sz. A.	2 —	Asztalos László	2 —
(Gömörpanyit)	5 —	ifj. Tóth Sándorné	2 —	özv. Szabó Máténé	2 —
Gőz Ignác katona		Asztalos Gyula (Kunh.)	3 —	E. Tóth Sándor beteg	
(Budapest)	3 —	Lakatos József katona	2 —	katona	4 —
Nagy Lukács (Jászapáti)	3 —	Herczeg József (Prága)	2 —	id. Demeter Sándor	2 —
Oláh Albert őrzvezető	1 —	id. Cs. Nagy Lajosné	1 —	Tuka László	1 —
Oláh László	1 20	Posztós Ferencz	2 —	Balázsi Lajos (Pestszent-	
Dr. Tóth Kálmán ügyvéd	5 —	N. N. Egy orosz fogságban		lőrincz)	2 —
özv. Kormos Izsákné		levő katona neje	1 —	özv. Zsigmond Istvánné	
(Törökszentmiklós)	2 —	Farkas Mariska (Turgony)	1 —	(Kunhegyes)	2 —
ifj. Pardi Lajos	5 —	Weiszbrunn Adolf	4 —	Nagy Sándor	2 —
Pardi Jolánka	5 —	Madár Ármin	2 —	Józsa Péter (Kunhegyes)	3 —
Tóth Lajosné.	— 40	Balla Lajos	— 40	Sas János harcterről	2 —
Szabó Lukácsné	2 —	Dr. Mészáros Gyula	6 —	V. Kása István	1 20
Farkas Lajos (Kecskemét)	1 —	Dr. Moór Emil	5 —	Szántó János	2 —
Dr. Nagy Jánosné	5 —	Mészáros Jenő	6 —	Janó Albertné	4 —
özv. Barta Mártonné	1 —	Somogyi István	5 —	özv. Tóth Istvánné	2 —
Szabó Jánosné	1 —	Csermák Béla ref. lelkész		A. L. M. L.	5 —
Steiner Dezső hadnagy a		(Berettyóújfalú)	2 —	Szabó Antalné (Karczag)	1 —
bukovinai táborból	10 —	Zitás Istvánné (Tiszaroff)	10 —	K. Oláh Kálmán	5 —
Péntek Józsefné Kunh.	1 20	Farkas István	— 50	Papp Lukács	3 —
id. Nyitrai István.	2 —	özv. Gedeon Jánosné	5 —	Strucz Lajos őrzvezető	2 —
Vatai Ferenc id	2 —	Balla Gyula	4 —	Sz. Nagy Kálmán	2 —
Molnár János gazda.	4 —	S. Tóth István	1 —	özv. Pápai Jánosné	10 —
Nánási Sándorné.	1 —	Deme József	2 —	O. Tóth István	3 —
Nánási Mihály katona	2 —	Singer Moór	2 —	Vida Bálintné	2 —
G. F.	— 50	özv. P. Szilágyi Mihályné	2 —	ifj. Varga Lajos gépész	4 —
Zilahi István	1 —	Tuka Antal	1 —	Dénes Sámuel	2 —
Sturcz Lajosné	1 —	id. Vekerdi Lajos	1 —	K. Kiss Gézané	5 —
Kovács Károly Nagyimre-		id. Posztós István	1 —	V. A.	1 40
utca	5 —	unokája Posztós Károly	1 —	G. Kovács Istvánné	2 —
Kis Gy. Károlyné	2 —	„ Posztós István	1 —	Nagy János	1 —
ifj. Janó Istvánné	2 —	özv. Karakas Pálné	1 —	Ignác Pál	1 —
Budai Mihályné	2 —	Oláh Albert (Póla)	5 70	Kucserák Pálné	1 —
Hegymegi Kálmán ka-		özv. Nagy Lajosné	1 —	ifj. Karakas Sándor	2 —
tona a harcterről	1 —	Mészáros Lajos	2 —	Zilizy András	2 —
Kálmán Gábor	4 —	Ábrahám Irma	2 —	Debreczeni Lajos	2 —
Szabó Gergely	2 —	Vitárizs György	1 —	Schwartz Izidor (Kunh.)	10 —
Balázs Mihályné (Eger)	3 —	ifj. Veres János	2 —	id. Rázsó Béla	10 —
T. E.	4 20	Polus Istvánné	5 —	Márta László	3 —
Márta Kálmán Marjalakiut	2 —	Kupai Lajos Abádszalók	3 —	Fekete Sándor gazda	5 —
Ifj. Oros Andrásné	2 —	B. Nagy László	1 —	Balázsi Ferenc	2 —
Balázsi Lajos	1 —	F. Kiss Kálmánné	2 —	Balogh Kálmánné	2 —